

संक्षिप्त बातम्या

देवीदर्शनाहून परतताना काळाचा घाला ; कुडाच्या घडकेत तिथांचा दुर्दैवी मृत्यू

कोंढाळी : देवीदर्शन करून घरी परतत असताना भरखाव कुडाच्या घडकेत दुवाकीवरील तीन तरुणांचा दुर्दैवी मृत्यू झाल्याची हदयद्रावक घटना कळमकुही शिवारात घडली. शनिवारी रात्री सुमारे १२ वाजण्याच्या सुमारास हा भीषण अपघात झाला. या घटनेमुळे परिसरात शोककळा पसरली असून मृत तरुणांच्या कुटुंबीयांवर दुःखाचा डोंगर कोसळला आहे.मिळालेल्या माहितीनुसार, दीपशू बाफले (वय २९), रोशन बाफले (वय २५) आणि लोकेश बारी (वय २९) हे तिथेही दुवाकीने देवीदर्शनासाठी गेले होते. दर्शन आटोपल्यानंतर ते घरी परतत असताना कळमकुही परिसरात त्यांचा दुवाकीला भीषण अपघात झाला. भरखाव येगात असलेल्या दुवाकीवरील चालकाचे नियंत्रण सुटल्याने वाहन रस्त्यावरून घसरले आणि तिथेही गंभीर जखमी झाले. अपघाताची तीव्रता इतकी मोठी होती की, तिथ्यांमाही गंभीर दुखापती झाल्या. घटनेची माहिती मिळताच स्थानिक नागरिकांनी मदतीसाठी धाव घेतली. मात्र, या भीषण अपघातात तिथांवाही मृत्यू झाला. अपघातानंतर संबंधित वाहनाचालक घटनास्थळावरून फुटे गेल्याची माहिती समोर आली असून, पोलिसांकडून या प्रकरणाचा तपास करण्यात येत आहे.

पंडाल दुर्घटनेबद्दल आयोजकांवर गुन्हा
कोलकाता : कोलकाता येथील चोरामान पूजा पंडालमध्ये झालेल्या घेरावामगर्भित १९ जणांचा काळी गेल्यानंतर कोलकाता पोलिसांनी कारवाई सुरू केली आहे. पोलिसांनी या घटनेची स्वतःहून देखल घेतली असून, निष्पत्तीकडीलपणबद्दल पूजा आयोजकांविरुद्ध एफआयआर दाखल केला आहे.

एक 'वार' मुख्यमंत्री झाला पाहिजे !

चंद्रपुरातील बदकम्मा महोत्सवात वडेट्टीवारांचा मुनगंटीवारांना मिशिकल सल्ला

चंद्रपूर : “आपण दोघेही ‘वार’ आहोत, आपल्यापैकी एक वार मुख्यमंत्री झाला पाहिजे,” असे मिशिकल वक्तव्य करत काँग्रेसचे ज्येष्ठ नेते विजय वडेट्टीवार यांनी भाजपचे नेते सुधीर मुनगंटीवार यांना शुभेच्छा दिल्या. चंद्रपूर शहरातील रयस्वारी कॉलनी परिसरात आयोजित तेलगू भाषिकांच्या बदकम्मा महोत्सवादरम्यान दोन्ही नेत्यांची काही क्षणांसाठी भेट झाली. यावेळी हस्तांदोलन करत झालेल्या संवादाचा व्हिडिओ समाजमाध्यमांवर चर्चेचा विषय ठरला आहे.मिळालेल्या माहितीनुसार, सुधीर मुनगंटीवार हे बदकम्मा महोत्सवाला उपस्थित राहून बाहेर पडत असताना विजय वडेट्टीवार कार्यक्रमस्थळी दाखल झाले. यावेळी दोन्ही नेत्यांची भेट झाली. वडेट्टीवार यांनी हसतमुखाने मुनगंटीवार यांच्याशी हस्तांदोलन करत “आपण दोघेही ‘वार’ आहोत. आपल्यापैकी एक वार मुख्यमंत्री झाला पाहिजे,” असे म्हटले. त्यावर

मुनगंटीवार यांनीही हसून प्रतिसाद दिला.विजय वडेट्टीवार आणि सुधीर मुनगंटीवार या दोन्ही नेत्यांच्या आडनावाच्या शेवटी ‘वार’ हा शब्द येतो. याच साम्याचा आधार घेत वडेट्टीवार यांनी ही मिशिकल टिप्पणी केली. हा संवाद हलक्याफुलक्या स्वरूपाचा असला, तरी मुख्यमंत्रीपदाच्या उल्लेखामुळे राजकीय वर्तुळात चर्चेला नेल्यांचा आडाज झाला आहे.राज्यातील सत्तास्थापनेनंतर सुधीर मुनगंटीवार यांना मंत्रिपद मिळाले नव्हते. या पार्श्वभूमीवर त्यांच्या राजकीय भूमिकेबाबत यापूर्वीही चर्चा झाली होती. दुसरीकडे, विजय वडेट्टीवार हे काँग्रेसमधील ज्येष्ठ नेते आहेत.

श्रमदान

लोकप्रतिनिधी आणि प्रशासनाच्या कार्यपद्धतीवर प्रश्नचिन्ह ; रस्त्यावरील खड्डे बुजवण्यासाठी मुलांचे श्रमदान

ग्रामविकासासाठी चिमुकल्यांनी घेतला पुढाकार !

ब्रह्मपुरी : समाजासाठी काहीतरी करण्याची भावना लहानपणापासूनच असणे आवश्यक आहे. आपण समाजाचे काहीतरी देणे लागतो, ही जाणीव कृतीतून व्यक्त झाली पाहिजे. मौजा चोरटी येथील चिमुकल्यांनी रस्त्यावरील खड्डे बुजवण्यासाठी श्रमदान करून समाजापुढे एक आदर्श निर्माण केला आहे.

त्यांच्या या कृतीमुळे लोकप्रतिनिधी आणि प्रशासनाच्या कार्यपद्धतीवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित झाले आहे.चोरटी येथील रस्त्याची गेल्या दहा ते बारा वर्षांपासून दुरुस्ती झाली नसल्याने ठिकठिकाणी खड्डे पडले आहेत. रस्त्याच्या या दयनीय अवस्थेमुळे नागरिकांना त्रास सहन

करावा लागत आहे. दररोज सकाळी मॉर्निंग वॉकसाठी जाणाऱ्या मुलांच्या निदर्शनास ही बाब आल्यानंतर त्यांनी स्वतःच खड्डे बुजवण्याचा निर्णय घेतला आणि श्रमदानातून रस्त्याची दुरुस्ती करण्याचा प्रयत्न केला.रस्त्याची देखभाल आणि दुरुस्ती करण्याची जबाबदारी नेमकी

कोणाची, असा प्रश्न या घटनेमुळे उपस्थित होत आहे. ग्रामपंचायत, संबंधित प्रशासकीय यंत्रणा आणि लोकप्रतिनिधींनी आपल्या जबाबदाऱ्या पार पाडणे अपेक्षित असताना, रस्त्यावरील खड्डे बुजवण्याची वेळ चिमुकल्यांवर का यावी, असा सवाल नागरिकांकडून

उपस्थित केला जात आहे. मुलांसाठी रस्ते आणि मूलभूत सुविधांसाठी वारंवार पाटपुरावा करूनही अपेक्षित कामे होत नसल्याची तक्रार आहे. त्यामुळे रस्त्यावर खड्डे की खड्ड्यांत रस्ता, अशी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. या समस्येकडे संबंधित यंत्रणांनी गांभीर्याने लक्ष देण्याची गरज आहे.लोकप्रतिनिधी आणि प्रशासन हे जनतेच्या सेवेसाठी

कार्यरत असतात. त्यामुळे नागरिकांना सुरक्षित रस्ते आणि आवश्यक सुविधा उपलब्ध करून देणे ही संबंधित यंत्रणांची जबाबदारी आहे. चोरटी येथील चिमुकल्यांच्या श्रमदानातून आणि रस्त्याची कायमस्वरूपी दुरुस्ती करावी, अशी अपेक्षा व्यक्त होत आहे.

जुहूतील हल्ल्यानंतर आरोपींचा पळून जाण्याचा प्रयत्न

हल्ल्यामागील सूत्रधार कोण ?

या गोळीबारामागे अन्य व्यक्तीचा सहभाग आहे का, याचा तपास सुरू आहे. टायगर श्रॉफच्या घराची तसेच तो नियमित जात असलेल्या ठिकाणांची आधी रेकी करण्यात आली होती का, याचाही तपास यंत्रणा करीत आहेत. हल्लेखोरांना अभिनेत्याच्या हालचालींची माहिती कोणी पुरवली आणि गोळीबारासाठी त्यांना कोणी निर्देश दिले, हे शोधण्यावर पोलिसांचा भर आहे.

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांची प्रतिक्रिया

महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या प्रकरणातील संशयितांना राजस्थान पोलिसांच्या मदतीने ताब्यात घेण्यात आल्याची माहिती दिली. मुंबई पोलिसांकडून पुढील चौकशी करून हल्ल्यात सहभागी असलेल्या इतर व्यक्तींचा शोध घेतला जाईल, असे त्यांनी स्पष्ट केले. या प्रकरणात दोषींवर कठोर कारवाई केली जाईल, अशी भूमिका त्यांनी मांडली.

टायगर श्रॉफ सुरक्षित बचावला; मात्र त्याचा चालक फिरदोस पोलिसांनी तातडीने तपास सुरू केला. गोळीबारानंतर हल्लेखोर दुचाकीवरून घटनास्थळावरून पसार झाले. पोलिसांनी

आले. घटनेनंतर परिसरात खळबळ उडाली आणि पोलिसांनी तातडीने तपास सुरू केला. गोळीबारानंतर हल्लेखोर दुचाकीवरून घटनास्थळावरून पसार झाले. पोलिसांनी

कोटा रेल्वे स्थानकावर तीन संशयित ताब्यात

सोमवारी सकाळी पुणे—जयपूर एक्सप्रेस कोटा स्थानकावर पोहोचल्यानंतर राजस्थानच्या अँटी-गॅंगस्टर टास्क फोर्स आणि कोटा शहर पोलिसांनी संयुक्त कारवाई केली . मुंबई पोलिसांकडून मिळालेल्या माहितीच्या आधारे रेल्वेत शोधमोहीम राबवून तीन मुख्य संशयितांना ताब्यात घेण्यात आले. संशयितांमध्ये २२ वर्षीय हतिक कुमार ऊर्फ रोशन, १८ वर्षीय रेहान आणि एका अल्पवयीन मुलाचा समावेश आहे. हतिक मुंबईत बाईक टॅक्सी चालक म्हणून काम करत होता, तर इतर संशयित हरियाणाशी संबंधित असल्याचे वृत्त आहे. आरोपींच्या ओळखीबाबत आणि त्यांच्या भूमिकेबाबत अधिकृत तपासातील पुढील माहिती महत्त्वाची ठरणार आहे .कोटा पोलिसांच्या माहितीनुसार, संशयित दिल्लीमार्गे नेपाळचा पळून जाण्याच्या तयारीत असल्याचा प्राथमिक अंदाज आहे. त्यांच्या ताब्यातून गोळीबारात वापरलेली शस्त्रे अद्याप जाप्त झालेली नसल्यावेळी वृत्त आहे. कार्यदेशीय प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर मुंबई पोलीस त्यांना ताब्यात घेऊन पुढील चौकशी करणार आहेत .टायगर श्रॉफच्या कारवर झालेल्या गोळीबारामुळे मुंबईतील सेलिब्रिटींच्या सुरक्षेचा प्रश्न पुन्हा चर्चेत आला आहे. तीन संशयितांना ताब्यात घेण्यात आले असले, तरी हल्ल्याचा उद्देश, शस्त्रांचा स्रोत, संभाव्य सूत्रधार आणि अन्य साक्षीदारांची भूमिका याबाबतचे प्रश्न अद्याप अनुत्तरित आहेत. पोलिसांकडून आरोपींची चौकशी, सीसीटीव्ही चित्रणाची तपासणी आणि तांत्रिक पुराव्यांचे विश्लेषण सुरू आहे . तपासातून हल्ल्यामागील संपूर्ण घटनाक्रम स्पष्ट होण्याची अपेक्षा आहे .

आहे.प्राथमिक हल्ल्यानंतर संशयितांनी दुचाकीचा वापर करून अंधेरी रेल्वे स्थानकाच्या दिशेने पलायन केले.

खासगी रुग्णालयांना सेवा व उपचारांचे दरपत्रक ठळकपणे लावणे बंधनकारक

मराठी आणि इंग्रजी भाषेत दरपत्रक प्रदर्शित करण्याचे आरोग्य विभागाचे निर्देश

रुग्णांना उपचार खर्चाचे नियोजन करणे होणार सोपे

रुग्णांना खर्चाची पूर्वकल्पना मिळणार

रुग्णालयातील विविध सेवा, तपासण्या आणि उपचारांचे दर उल्लेख झाल्यामुळे रुग्णांना उपचार घेण्यापूर्वी संभाव्य खर्चाची माहिती मिळू शकेल . त्यामुळे आर्थिक नियोजन करणे, उपचारांबाबत माहितीपूर्ण निर्णय घेणे आणि रुग्णालयाकडून आकारण्यात येणाऱ्या शुल्काबाबत पाददर्शकता राखणे शक्य होणार आहे. आरोग्य विभागाच्या या निर्देशामुळे खासगी वैद्यकीय आस्थापनांमधील दरांची माहिती अधिक सुलभपणे उपलब्ध होण्यास मदत होणार आहे. संबंधित रुग्णालये आणि वैद्यकीय आस्थापनांनी शासनाच्या निर्देशांचे पालन करणे आवश्यक आहे .

खासगी रुग्णालये आणि अन्य वैद्यकीय आस्थापनांना महाराष्ट्र नर्सिंग होम नियमावली, २०२१ मधील

अनुसूची तीनमध्ये नमूद केलेल्या सेवा व सुविधांचे दर प्रदर्शित करावे लागणार आहेत.या नियमावलीनुसार

क्लिनिकल आणि रुग्णालयीन सेवांचे दर रुग्णालयाच्या दर्शनी भागात प्रदर्शित करणे कार्यदेशीरदृष्ट्या बंधनकारक आहे. मात्र, रुग्णांना उपचारांपूर्वी संबंधित सेवा आणि सुविधांचे दर सहजपणे समजावेत, या उद्देशाने दरपत्रक योग्य ठिकाणी लावण्याबाबत आरोग्य विभागाने स्पष्ट निर्देश दिले आहेत.रुग्णालयांनी सेवा व सुविधांचे दरपत्रक मराठी आणि इंग्रजी या दोन्ही भाषांमध्ये तयार करणे आवश्यक आहे. हे दरपत्रक रुग्णालयाच्या आवारातील महत्त्वाच्या, स्पष्टपणे नजरेस पडणाऱ्या आणि सहज पोहोचता येणाऱ्या ठिकाणी लावावे. रुग्णांना किंवा त्यांच्या नातेवाईकांना दरांची माहिती मिळविण्यासाठी अनावश्यक अडचणींचा सामना करावा लागू नये, याची काळजी घेणे अपेक्षित आहे.

महाराष्ट्रात ऑक्टोबर हीटचा तडाखा

विदर्भ–मराठवाड्यासह कोकणात विजांच्या कडकडाटासह पावसाची शक्यता

मुंबई : महाराष्ट्रात ऑक्टोबर महिन्यात उन्हाचा चटका जाणवत असतानाच काही भागांत पावसाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. सोमवार, १९ ऑक्टोबर रोजी मुंबई, ठाणे आणि परिसरात उष्ण व दमट हवामानाचा अनुभव येण्याची शक्यता आहे.

दुसरीकडे, कोकणासह मध्य महाराष्ट्र, मराठवाडा आणि विदर्भातील काही भागांत मेघगर्जना व विजांच्या कडकडाटासह पावसाचा इशारा हवामान विभागाने दिला आहे. राज्यात बहुतांश ठिकाणी दिवसा उष्णता जाणवत असली, तरी स्थानिक वातावरणातील बदलांमुळे काही भागांत हलका ते मध्यम पाऊस पडण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे नागरिकांसह शेतकऱ्यांनीही हवामानाचा बदलांकडे लक्ष देण्याची गरज आहे.

मुंबई, ठाणे आणि पालघर परिसरात दिवसा उष्णता आणि हवेतील आर्द्रतेमुळे अस्वस्थता जाणवू शकते. मुंबईत रविवारी कमाल तापमान ३४.२ अंश सेल्सिअस नोंदविण्यात आले होते. सोमवारीही उष्ण व दमट वातावरण कायम राहण्याची शक्यता आहे. काही ठिकाणी दहाळ वातावरण राहू शकते. रत्नागिरी, रायगड आणि सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांमध्ये मेघगर्जनेसह पावसाची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे. या भागांसाठी ऱ्हाय अलर्ट देण्यात आल्याचे वृत्त आहे. पावसादरम्यान विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता असल्याने नागरिकांनी खबरदारी घ्यावी.छत्रपती संभाजीनगर, जालना, बीड, नांदेड, लातूर, परभणी, हिंगोली आणि धारशिव परिसरात काही ठिकाणी उष्ण हवामान, तर काही भागांत मेघगर्जनेसह पावसाची शक्यता आहे. हवामान विभागाने सोमवारी मराठवाडा उपविभागासाठीही वादळी पाऊस आणि विजांचा इशारा दिला आहे.

वाघाची वेशभूषा, गुडघ्यांवर प्रवास !

माता महाकालीच्या दर्शनासाठी भक्तांची अनोखी यात्रा

चंद्रपूर : मनात अपार श्रद्धा, ओठांवर मातेचा जयघोष आणि प्रत्येक पावलगर्भिक भक्तीचा भाव अशा वातावरणात बल्लारपूर येथून निघालेले हे भाविक १८ ऑक्टोबर रोजी माता महाकालीच्या चंद्रपूरकडे येत आहेत. माता महाकालीने मनोकामना पूर्ण केल्याने नवसंपूर्तीसाठी भाविकांनी ही अनोखी यात्रा सुरू केली आहे. बल्लारपूर येथील गोकुळनगर वाडर्डीतील भक्त नरेश परमार आणि उमाशंकर भारती यांनी याबाबत माहिती दिली.या भाविकांपैकी काही जण गेल्या दहा

वर्षांपासून, तर काही सात आणि पाच वर्षांपासून गुडघ्यांवर चालत मातेच्या दर्शनासाठी येत आहेत. १६ ऑक्टोबर रोजी बल्लारपूर येथून निघालेले हे भाविक १८ ऑक्टोबर रोजी माता महाकालीचे दर्शन घेणार आहेत.उमाशंकर भारती यांनी आपण कव्याच्या तेराव्या वर्षापासून गुडघ्यांवर चालत मातेच्या दर्शनासाठी येत असल्याचे सांगितले. मातेवरील अढळ श्रद्धा, नवसंपूर्तीचा संकल्प आणि भक्तीभावाने सुरू असलेली ही अनोखी यात्रा परिसरातील नागरिकांचे लक्ष वेधून घेत आहे.

दीक्षाभूमीवर क्यूआर कोड स्कॅन करताच मिळणार नागरी सुविधांची संपूर्ण माहिती

नागपूर महापालिकेच्या नियंत्रण कक्षाचे लोकार्पण

नागपूर : नागपूर येथील दीक्षाभूमीवर ६९ व्या धम्मचक्र प्रवर्तन दिनांिमित्त येणाऱ्या लाखो अनुयायांच्या सोयीसाठी नागपूर महानगरपालिकेने विशेष व्यवस्था केली आहे . दीक्षाभूमी परिसरात येणाऱ्या भाविकांना आवश्यक नागरी सुविधांची माहिती सहज मिळावी, यासाठी क्यूआर कोड आधारित डिजिटल माहिती प्रणाली सुरू करण्यात आली आहे. या उपकमामुळे भाविकांना मोबाईलवर क्यूआर कोड स्कॅन करताच विविध सुविधा, व्यवस्था आणि संबंधित माहिती उपलब्ध होणार आहे . यासोबतच अण्णाभाऊ साठे चौकातील मनपा नियंत्रण कक्षावेही लोकार्पण करण्यात आले.या नियंत्रण कक्षाच्या माध्यमातून दीक्षाभूमी परिसरातील विविध व्यवस्थांवर लक्ष ठेवण्यात येणार आहे . भाविकांची गर्दी, वाहतुकीचे नियोजन, स्वच्छता, पिण्याचे पाणी, आरोग्य सेवा

आणि सुरक्षेच्या उपाययोजनांचे समन्वयाने व्यवस्थापन करण्यावर भर देण्यात आला आहे. या सुविधांमुळे भाविकांना आवश्यक माहिती मिळवणे अधिक सोपे होणार असून, प्रशासनालाही व्यवस्थापनात मदत मिळणार आहे .डिजिटल माहितीपुरित्का आणि क्यूआर कोडची सुविधादीक्षाभूमीवर येणाऱ्या अनुयायांसाठी डिजिटल माहितीपुरित्का उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. या माहितीपुरित्केत नागरी सुविधांसह परिसरातील महत्त्वाच्या

व्यवस्थांची माहिती देण्यात येणार आहे . नियंत्रण कक्षात लावण्यात आलेला क्यूआर कोड मोबाईलद्वारे स्कॅन केल्यानंतर भाविकांना संबंधित माहिती एका क्लिकवर पाहता येणार आहे.या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश म्हणजे मोठ्या संख्येने येणाऱ्या अनुयायांना माहिती मिळण्यासाठी वेगवेगळ्या ठिकाणी चौकशी करण्याची गरज कमी करणे हा आहे . डिजिटल माध्यमाचा वापर केल्यामुळे सुविधा अधिक सुलभ पद्धतीने भाविकांपर्यंत पोहोचवता येणार आहेत .स्वच्छता आणि शांतालय व्यवस्थेवर विशेष लक्षदीक्षाभूमी परिसरात स्वच्छता राखण्यासाठी महानगरपालिकेच्या वतीने विशेष नियोजन करण्यात आले आहे . परिसरात सार्वजनिक शौचालये, स्वच्छतागृहे आणि इतर आवश्यक सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत .

अप्रलेख

सेलिब्रिटीही सुरक्षित नाहीत, तर सामान्य जनतेचे काय ?

मुंबई ही देशाची आर्थिक राजधानी. स्वप्नगरी म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या या महानगरात देशभरातील कलाकार, उद्योगपती, उद्योजक, राजकीय नेते आणि लाखो सामान्य नागरिक आपले भविष्य घडवण्यासाठी येतात. चित्रपटसृष्टीमुळे मुंबईला जागतिक ओळख मिळाली आहे. मात्र, याच मुंबईत प्रसिद्ध अभिनेता टायगर श्रॉफच्या कारवर गोळीबार झाल्याची घटना घडते, तेव्हा केवळ एका अभिनेत्याच्या सुरक्षेचा प्रश्न उपस्थित होत नाही; तर संपूर्ण शहराच्या कायदा-सुव्यवस्थेची कसोटी लागते. प्रश्न सरळ आहे—मुंबईत सेलिब्रिटी सुरक्षित नाहीत, तर सामान्य नागरिकांनी आपल्या सुरक्षिततेची अपेक्षा कोणाकडून करायची ?

१८ ऑक्टोबरच्या संध्याकाळी जुहू परिसरात टायगर श्रॉफच्या कारवर अज्ञात हल्लेखोरांनी गोळीबार केला. अभिनेता सुरक्षित बचावला; मात्र त्याचा चालक आणि अन्य नागरिक जखमी झाले. घटनेनंतर पोलिसांनी तपासाची चक्रे वेगाने फिरवली. १९ ऑक्टोबर रोजी राजस्थानातील कोटा येथे तीन संशयितांना ताब्यात घेतल्याचे वृत्त समोर आले. पोलिसांची ही कारवाई महत्त्वाची असली, तरी तपासाचा शेवट संशयितांना पकडण्यापुरता मर्यादित राहता कामा नये. हल्ला कोणी केला, त्यामागे कोणाचा हात आहे, शस्त्रे कुठून आली आणि अशा प्रकारच्या गुन्द्यांचे जाळे किती खोलवर पसरले आहे, याची उत्तरे मिळणे तितकेच आवश्यक आहे.

टायगर श्रॉफ हा प्रसिद्ध अभिनेता आहे. त्याचे चाहते मोट्या संख्येने आहेत. त्याच्या हालचालींची माहिती अनेकांना असू शकते. त्यामुळे त्याच्या सुरक्षेसाठी विशेष व्यवस्था असणे स्वाभाविक आहे. परंतु एखाद्या व्यक्तीची लोकप्रियता कितीही मोठी असली, तरी सार्वजनिक ठिकाणी तिच्यावर गोळीबार होणे ही गंभीर बाब आहे. त्याहून चिंताजनक बाब म्हणजे अशा घटनेत जवळ असलेले सामान्य नागरिकही गोळ्यांचे लक्ष्य ठरू शकतात. म्हणूनच, टायगर श्रॉफच्या सुरक्षेची चर्चा करताना सामान्य माणसाच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न विसरता येणार नाही. सेलिब्रिटींना संरक्षण मिळाले पाहिजेच; पण सामान्य नागरिकांच्या जीविताचे मूल्यही तितकेच आहे. कायद्याच्या दृष्टीने प्रत्येकाचे जीवन समान महत्त्वाचे आहे. मग सुरक्षेच्या उपाययोजनांमध्ये प्रसिद्धी आणि प्रतिष्ठेपेक्षा धोका, गरज आणि सार्वजनिक हित यांना प्राधान्य दिले जाते का, याचा विचार करावा लागेल.

मुंबईत यापूर्वीही चित्रपटसृष्टीतील व्यक्तींना धमक्या देणे, त्यांच्या निवासस्थानाबाहेर गोळीबार होणे आणि खंडणीसाठी दबाव निर्माण करण्याचे प्रकार चर्चेत आले आहेत. अभिनेता सलमान खानच्या निवासस्थानाबाहेरील गोळीबाराचे प्रकरण आणि माजी मंत्री बाबा सिद्दीकी यांच्या हत्येनंतरही संघटित गुन्हेगारीच्या वाढत्या प्रभावानाबत प्रश्न उपस्थित झाले होते.

या घटनेनंतर विरोधी पक्षातील नेत्यांनी राज्यातील कायदा-सुव्यवस्थेवर टीका केली आहे. सरकार आणि विरोधक यांच्यातील आरोप-प्रत्यारोप हा लोकशाहीचा भाग आहे.

धम्म विजयादशमी : धम्म विजयापासून धम्मदीक्षेपर्यंत

मानवी इतिहासात काही घटना केवळ एखाद्या काळापुरत्या मर्यादित राहत नाहीत, तर त्या पुढील अनेक पिढ्यांना विचार करण्याची, अन्यायाविरुद्ध उभे राहण्याची आणि नव्या समाजनिर्मितीची प्रेरणा देतात. सम्राट अशोकाचा धम्म विजय आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी स्वीकारलेला बौद्ध धम्म हे भारतीय इतिहासातील असेच दोन महत्त्वपूर्ण संदर्भ आहेत. एका बाजूला युद्धातून झालेल्या विनाशाची जाणीव झाल्यानंतर सम्राट अशोकाने नैतिक मूल्यांना राज्यकारभाराच्या केंद्रस्थानी आणण्याचा प्रयत्न केला; तर दुसऱ्या बाजूला जातीय विषमता आणि अस्पृश्यतेच्या अन्यायकारक व्यवस्थेला आव्हान देत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी बौद्ध धम्माच्या माध्यमातून सामाजिक परिवर्तनाचा नवा मार्ग स्वीकारला. या दोन्ही ऐतिहासिक प्रवाहांचा केंद्रबिंदू माणसाचे कल्याण, करुणा, विवेक, समता आणि बंधुता हा आहे. धम्म विजयादशमीच्या निमित्ताने या विचारांचा मागोवा घेणे म्हणजे केवळ इतिहासाचे स्मरण करणे नव्हे, तर वर्तमानातील सामाजिक आव्हानांसमोर मानवी मूल्यांची भूमिका पुन्हा अधोरेखित करणे होय.

प्राचीन भारताच्या इतिहासात सम्राट अशोकाचे स्थान विलक्षण महत्त्वाचे आहे. मौर्य साम्राज्याचा विस्तार करणारा एक सामर्थ्यशाली शासक म्हणून त्याची सुरुवातीची ओळख होती. मात्र कलिंग युद्धानंतर त्याच्या जीवनदृष्टीत महत्त्वपूर्ण परिवर्तन घडले. इ.स.पूर्व तिसऱ्या शतकात झालेल्या या युद्धात मोठ्या प्रमाणावर जीवितहानी झाली. अनेक लोक मृत्युमुखी पडले, अनेकांना कैद करून नेण्यात आले आणि असंख्य कुटुंबांचे जीवन विस्कळीत झाले. युद्ध जिंकूनही त्यातून निर्माण झालेल्या दुःखाची आणि मानवी हानीची जाणीव अशोकाला झाली. त्याच्या तेराव्या प्रमुख शिलालेखात कलिंग युद्धाच्या परिणामाविषयी आणि त्यानंतर त्याला झालेल्या पश्चात्तापाविषयी उल्लेख आढळतो. या अनुभवांने विजयाच्या पारंपरिक संकल्पनेला प्रश्न विचारण्याची प्रेरणा दिली. शत्रूच्या भूमीवर सत्ता मिळविणे हा विजय असू शकतो; परंतु त्या विजयासाठी असंख्य निरपराधांचे जीवन उद्ध्वस्त होत असेल, तर त्याचे नैतिक मूल्य काय, हा प्रश्न अशोकाच्या धम्मविषयक भूमिकेतून पुढे येतो.

अशोकाने युद्धविजयापेक्षा धर्माविजयाला अधिक महत्त्व दिले. धर्माविजय म्हणजे केवळ सैन्याच्या सामर्थ्याने प्रदेश जिंकणे नव्हे, तर सदाचार, करुणा, सत्यनिष्ठा, सहिष्णुता आणि लोककल्याण यांच्या माध्यमातून माणसाची मने जिंकणे होय. या विचारात सत्तेच्या वापराला नैतिक जबाबदारीची जोड देण्यात आली. शासकाचे मोठेपण केवळ त्याच्या साम्राज्याच्या विस्तारावर किंवा सैन्याच्या सामर्थ्यावर अवलंबून नसून तो आपल्या विजयाची जीवनात किती सुरक्षितता, न्याय

आणि कल्याण निर्माण करतो, यावरही उतरे.

अशोकाच्या धर्माविषयक भूमिकेतून राज्यकारभाराच्या उद्दिष्टांकडे पाहण्याची नवी दृष्टी विकसित झाली. सत्ता ही लोकांवर वर्चस्व गाजविण्याचे साधन नसून लोकांच्या हितासाठी वापरली जाणारी जबाबदारी आहे, हा विचार त्याच्या ऐतिहासिक वारशाचा महत्त्वाचा भाग आहे.

सम्राट अशोकाने मांडलेला धम्म हा कोणत्याही एका धार्मिक समुदायापुरता मर्यादित नव्हता. त्यात आई-वडिलांचा आदर, वडीलधाऱ्यांशी सन्मानाने वागणे, सेवकांशी न्याय्य व्यवहार करणे, सत्य बोलणे, प्राणिमात्रांविषयी दया बाळगणे, आत्मसंयम राखणे आणि विविध धार्मिक परंपरांविषयी आदर ठेवणे अशा नैतिक मूल्यांना महत्त्व होते. वेगवेगळ्या विचारांचे आणि श्रद्धांचे लोक समाजात एकत्र राहतात, तेव्हा परस्परांचा अवमान करण्याऐवजी एकमेकांच्या मतांचा आदर करणे आवश्यक असते, अशी भूमिका अशोकाच्या शिलालेखांतून दिसते. आजच्या काळात धार्मिक, भाषिक, जातीय आणि सांस्कृतिक विविधतेने नटलेल्या भारतासाठी हा विचार विशेष महत्त्वाचा आहे. मतभिन्नता ही समाजजीवनाचा स्वाभाविक भाग आहे; मात्र मतभिन्नतेचे रूप द्वेष, हिंसा किंवा सामाजिक बहिष्कारात बदलू नये, यासाठी नैतिक विवेक आणि सहिष्णुता आवश्यक असते. अशोकाच्या धर्माविजयाचा विचार त्याच्या लोककल्याणकारी कार्यांशीही जोडलेला आहे. त्याच्या शिलालेखांत मानवांसाठी तसेच प्राण्यांसाठी वैद्यकीय सुविधांची व्यवस्था, प्रवासमार्गांवर विहिरी आणि वृक्षारोपण, प्रशासकीय अधिकाऱ्यांना लोकांच्या हिताची काळजी घेण्याचे निर्देश अशा उपाययोजनांचे संदर्भ आढळतात. शासन आणि समाज यांच्यातील संबंध केवळ कसकसलन, कायदा आणि दंड यांपुरते मर्यादित

नसावेत, तर लोकांच्या जीवनमानात सुधारणा घडविणे हेही शासनाचे कर्तव्य असावे, अशी जाणीव या भूमिकेतून व्यक्त होते. अशोकाचा ऐतिहासिक अनुभव आजच्या प्रशासनालाही प्रस्न विचारतो. विकासाची मोजणी केवळ आर्थिक वाढ, पायाभूत सुविधा किंवा सत्तेच्या विस्ताराने करायची की सामान्य माणसाला मिळणारे आरोग्य, शिक्षण, न्याय, सुरक्षितता आणि प्रतिष्ठा यांनाही तितकेच महत्त्व द्यायचे, हा प्रश्न धर्माविजयाच्या विचारातून उपस्थित होतो. या ऐतिहासिक पार्श्वभूमीवर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या धम्मदीक्षेकडे पाहिले, तर भारतीय समाजपरिवर्तनाच्या इतिहासातील आणखी एक निर्णायक अध्याय समोर येतो. डॉ. आंबेडकरांचे संपूर्ण जीवन जातीय विषमता, अस्पृश्यता आणि सामाजिक अन्यायाविरुद्धच्या संघर्षाने व्यापलेले होते. शिक्षण, सार्वजनिक सुविधा, रोजगार आणि सामाजिक प्रतिष्ठा या क्षेत्रांत समान अधिकार मिळविण्यासाठी त्यांनी सातत्याने लढा दिला. स्वतः उच्च शिक्षण प्राप्त करूनही जातीय पूर्वग्रहांमुळे अपमान सहन करावा लागल्याचा अनुभव त्यांच्या विचारविश्वाला आकार देणारा ठरला. त्यांच्या दृष्टीने जातिव्यवस्था ही केवळ व्यक्तींच्या वर्तनातील काही चुकीच्या सवयींची बाब नव्हती; ती समाजातील अधिकार, संधी, प्रतिष्ठा आणि मानवी संबंध यांची विषम विभागणी करणारी व्यवस्था होती. त्यामुळे समाजपरिवर्तनासाठी व्यक्तींच्या विचारांमध्ये आणि सामाजिक संस्थांच्या रचनेमध्ये दोन्ही स्तरांवर बदल घडविणे आवश्यक होते. १९३५ मध्ये येवला येथे झालेल्या परिषदेत डॉ. आंबेडकरांनी हिंदू धर्मात जन्मले असले, तरी हिंदू म्हणून मरणार नाही, अशी ऐतिहासिक घोषणा केली. ही घोषणा केवळ भावनिक प्रतिक्रिया नव्हती, तर दीर्घकाळ केलेल्या सामाजिक निरीक्षणाचा, वैचारिक अभ्यासाचा

आणि समतेच्या पर्यायी मार्गांच्या शोधाचा परिणाम होती. त्यांनी विविध धर्मांचा अभ्यास करून त्यांच्या तत्त्वज्ञानाचा आणि सामाजिक परिणामांचा विचार केला. माणसाला समान प्रतिष्ठा मिळते का, विवेकाला स्थान आहे का, अन्यायकारक रूढींना प्रश्न विचारता येतात का आणि समाजात बंधुता निर्माण करण्याची क्षमता आहे का, हे प्रश्न त्यांच्या विचारप्रक्रियेत महत्त्वाचे होते. बौद्ध धम्मातील प्रज्ञा, करुणा आणि समता या मूल्यांमध्ये त्यांना मानवी मुक्तीचा आणि सामाजिक परिवर्तनाचा आधार दिसला. त्यामुळे धम्मस्वीकार हा त्यांच्या आयुष्यातील स्वतंत्र धार्मिक निर्णय असण्याबरोबरच अन्यायकारक सामाजिक व्यवस्थेविरुद्धचा विचारपूर्वक घेतलेला निर्णय होता.

१४ ऑक्टोबर १९५६ रोजी धम्म विजयादशमी दिनी नागपूर येथील दीक्षाभूमीवर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी बौद्ध धम्माची दीक्षा घेतली. भदंत चंद्रमाणी यांनी त्यांना त्रिशरण आणि पंचशील दिले. त्यानंतर डॉ. आंबेडकरांनी आपल्या अनुयायांना बौद्ध धम्माची दीक्षा दिली. त्या काळातील सामाजिक परिस्थिती लक्षात घेतली, तर या घटनेचे महत्त्व अधिक स्पष्ट होते. जातीय भेदभाव आणि अस्पृश्यतेच्या अनुभवातून बाहेर पडत मोठ्या संख्येने लोकांनी समान प्रतिष्ठा, विवेकनिष्ठ जीवन आणि बंधुत्वाच्या मूल्यांवर आधारित नवा मार्ग स्वीकारला. हा प्रसंग केवळ धार्मिक विधी नव्हता; तो आत्मसन्मानाचा सार्वजनिक आविष्कार आणि सामाजिक समतेच्या दिशेने उचललेले ऐतिहासिक पाऊल होते. दीक्षाभूमीवरील घटना आजही सामाजिक न्याय, स्वाभिमान आणि परिवर्तनाच्या आकांक्षेचे प्रतीक मानली जाते.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी अनुयायांना दिलेल्या बावीस प्रतिज्ञांना या धम्मदीक्षेत विशेष महत्त्व आहे. या प्रतिज्ञांमधून अंधश्रद्धा, कर्मकांड आणि जातीय विषमता यांपासून दूर जाण्याचा, बुद्धांच्या शिकवणीचा स्वीकार करण्याचा आणि समतेच्या मूल्यांशी बांधिलकी ठेवण्याचा संदेश मिळतो. कोणतीही परंपरा केवळ पूर्वापार चालत आली आहे म्हणून तिचे अंधानुकरण न करता तिची चिकित्सा करणे आवश्यक आहे, ही विवेकनिष्ठ भूमिका त्यातून व्यक्त होते. माणसाच्या प्रतिष्ठेला बाधा आणणाऱ्या रूढी नाकारणे, नैतिकतेच्या आधारावर जीवन जगणे आणि स्वतःच्या कृतींची जबाबदारी स्वीकारणे हे या प्रतिज्ञांचे महत्त्वाचे पैलू आहेत. धम्माचा स्वीकार म्हणजे केवळ नाव किंवा धार्मिक ओळख बदलणे नव्हे; तर विचार, वर्तन आणि सामाजिक संबंधांमध्ये परिवर्तन घडविण्याची बांधिलकी स्वीकारणे होय. त्यामुळे बावीस प्रतिज्ञांचे महत्त्व त्यांच्या शब्दांपुरते न ठेवता दैनंदिन जीवनात त्यांचा अर्थ समजून घेण्यात आहे.

डॉ. राजेंद्र बगाटे

संकटात देशाची एकजूट आणि जवानांप्रती कृतज्ञता

राष्ट्रीय एकता दिन विशेष

भारत हा विविध भाषा, धर्म, संस्कृती आणि परंपरांनी नटलेला देश आहे. या विविधतेतून निर्माण झालेली एकता हीच आपल्या राष्ट्राची खरी ताकद आहे. देशाच्या प्रगतीत प्रत्येक संकटाच्या काळात मतभेद बाजूला ठेवून देशाच्या संरक्षणासाठी एकत्र उभे राहणे, ही भारतीयांची ओळख आहे. राष्ट्रीय एकता दिन हा देशाची एकता, अखंडता आणि सशस्त्र दलांप्रती कृतज्ञता व्यक्त करण्याची संधी देणारा दिवस आहे.

१९६२ मधील भारत-चीन युद्धाने देशासमोर गंभीर आव्हान उभे केले. या युद्धाच्या पार्श्वभूमीवर देशाच्या संरक्षणासाठी भारतीय सैनिकांनी

संविधानातील समानता, स्वातंत्र्य व बंधुता या मूल्यांचे पालन करणे, हाच राष्ट्रीय एकात्मतेचा खरा अर्थ आहे. देशाच्या प्रगतीत प्रत्येक नागरिकाचे योगदान महत्त्वाचे असते. सीमेवर सैनिक देशाचे संरक्षण करतात; तर देशांतर्गत शांतता, सामाजिक सलोखा आणि लोकशाही मूल्यांचे रक्षण करणे ही प्रत्येक नागरिकाची जबाबदारी आहे. अफवा टाळणे, सामाजिक तेढ निर्माण करणाऱ्या कृत्यांपासून दूर राहणे, सार्वजनिक संपत्तीचे संरक्षण करणे आणि संकटप्रस्तांना मदत करणे, या कृतींतूनही राष्ट्राप्रती आपली बांधिलकी व्यक्त होते.

राष्ट्रीय एकता दिनाच्या निमित्ताने दिला. उंच पर्वतीय प्रदेश, काडाक्याची थंडी आणि मर्यादित साधनसामग्री अशा परिस्थितीत जवानांनी देशाच्या सीमांचे रक्षण करण्यासाठी प्राणांची बाजी लावली. त्यांच्या त्यागाची आठवण आपल्याला राष्ट्राच्या सुरक्षेचे महत्त्व आणि एकजुटीची गरज पटवून देते. राष्ट्रीय एकता म्हणजे केवळ राष्ट्रीय सण साजरे करणे किंवा देशभक्तीपर घोषणा देणे नव्हे. जात, धर्म, भाषा आणि प्रांत यांच्या पलीकडे जाऊन प्रत्येक नागरिकाचा सन्मान करणे, परस्परामध्ये विश्वास वाढवणे

राष्ट्रीय एकता दिनाच्या निमित्ताने दिला. उंच पर्वतीय प्रदेश, काडाक्याची थंडी आणि मर्यादित साधनसामग्री अशा परिस्थितीत जवानांनी देशाच्या सीमांचे रक्षण करण्यासाठी प्राणांची बाजी लावली. त्यांच्या त्यागाची आठवण आपल्याला राष्ट्राच्या सुरक्षेचे महत्त्व आणि एकजुटीची गरज पटवून देते. राष्ट्रीय एकता म्हणजे केवळ राष्ट्रीय सण साजरे करणे किंवा देशभक्तीपर घोषणा देणे नव्हे. जात, धर्म, भाषा आणि प्रांत यांच्या पलीकडे जाऊन प्रत्येक नागरिकाचा सन्मान करणे, परस्परामध्ये विश्वास वाढवणे

दसरा : विजयाचा उत्सव नव्हे, तर सत्य, विवेक आणि कर्तव्याचा संकल्प!

दसरा म्हणजे विजयादशमी! भारतीय संस्कृतीतील आनंद, उत्साह, परंपरा आणि नव्या संकल्पांचा सण. अश्विन महिन्यातील शुक्ल पक्षाच्या दशमीला साजरा होणारा हा उत्सव विजयाचे प्रतीक मानला जातो. प्रभू श्रीरामांनी रावणावर मिळवलेला विजय आणि देवी दुर्गेने महिषासुराचा केलेला वध या पौराणिक कथांशी दसऱ्याचा संबंध जोडला जातो. मात्र, दसऱ्याचा खरा अर्थ केवळ या कथा स्मरणात ठेवण्यापुरता मर्यादित नाही. सत्याचा स्वीकार, अन्यायाविरुद्ध संघर्ष, विवेकाची जपणूक आणि समाजाप्रती असलेली जबाबदारी यांचा संदेश देणारा हा सण आहे.

भारतीय संस्कृतीत दसऱ्याला विशेष महत्त्व आहे. या दिवशी शस्त्रपूजन, वाहनपूजन, आपट्याची पाने एकमेकांना देऊन शुभेच्छा देणे आणि सीमोल्लंघन अशा विविध परंपरा पाळल्या जातात. शेतकरी आपल्या शेतीशी संबंधित साधनांचे पूजन करतात, तर अनेक व्यावसायिक आपल्या कामातील साधनांना महत्त्व देतात. या परंपरांमधून श्रम, कौशल्य, साधने आणि कर्तव्य यांच्याविषयी कृतज्ञता व्यक्त होते. दसऱ्याला नवीन कार्याची सुरुवात करणे शुभ मानले जाते. मात्र, कोणतेही कार्य सुरू करताना केवळ मुहूर्तांनिहा त्यामागील उद्देश, नियोजन आणि प्रामाणिक प्रयत्न अधिक महत्त्वाचे असतात. विजय मिळवण्यासाठी ध्येय निश्चित करणे, संकटांचा सामना करणे आणि सातत्याने प्रयत्न करणे आवश्यक आहे, ही जाणीव दसरा करून देतो.

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या काळातील दसऱ्याचे महत्त्व
मराठा इतिहासात विजयादशमीला विशेष स्थान होते. शस्त्रपूजन आणि सीमोल्लंघन या परंपरांना लष्करी जीवनाशीही जोडले गेले. पावसाळ्यानंतर लष्करी मोहिमांसाठी अनुकूल काळ सुरू होत असल्याने दसऱ्याच्या मुहूर्तावर मोहिमांना प्रारंभ करण्याची परंपरा मराठा सरदारांमध्ये रूढ होती. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्यनिर्मितीचा विचार करताना शौर्याबरोबरच नियोजन, दूरदृष्टी, संघटन आणि लोककल्याण यांचे महत्त्व लक्षात येते. स्वराज्य उभे करण्यासाठी केवळ शस्त्रबळ पुरेसे नव्हते; त्यासाठी जनतेचा विश्वास, सहकार्यांची निष्ठा आणि ध्येयाप्रती समर्पण आवश्यक होते. दसऱ्याच्या निमित्ताने या ऐतिहासिक मूल्यांचे स्मरण करणे आजही तितकेच महत्त्वाचे आहे. शस्त्रपूजनाचा अर्थ केवळ शस्त्रांची पूजा करणे असा नसून, शक्तीचा उपयोग कशासाठी आणि कसा करायचा, याचाही विचार त्यातून अपेक्षित आहे.

शक्तीचा उपयोग संरक्षणासाठी, अन्यायाविरुद्ध उभे राहण्यासाठी आणि दुर्बलांना आधार देण्यासाठी झाला, तरच तिचे महत्त्व सिद्ध होते. दसऱ्याच्या दिवशी अनेक ठिकाणी रावणाच्या प्रतिकात्मक पुतळ्याचे दहन केले जाते. या परंपरेतून अहंकार, अन्याय आणि दुष्ट प्रवृत्तींच्या पराभवाचा संदेश दिला जातो. मात्र, बाहेरच्या रावणाचे दहन करताना आपल्या मनातील अहंकार, द्वेष, मत्सर, लोभ, क्रोध आणि स्वार्थ यांचाही विचार करणे आवश्यक आहे.

समाजात भ्रष्टाचार, अन्याय, महिलांवरील अत्याचार, जातीय भेदभाव, व्यसनाधीनता आणि पर्यावरणाची हानी यांसारख्या समस्या कायम आहेत. अशा परिस्थितीत दसऱ्याचा उत्सव केवळ सजावट, खरेदी, मित्रवणुका आणि औपचारिक शुभेच्छांपुरता मर्यादित राहू नये. समाजातील वाईट प्रवृत्तींचा प्रतिकार करण्याची तयारी आणि स्वतःच्या वर्तनात सकारात्मक बदल घडवण्याचा संकल्पही या उत्सवाचा भाग असायला हवा. दुसऱ्याच्या दोषांवर बोट ठेवणे सोपे असते; परंतु स्वतःच्या चुका मान्य करून त्या सुधारण्याचे ध्येय दाखवणे अधिक महत्त्वाचे असते. खरा विजय इतरांना पराभूत करण्यात नसून, स्वतःतील उणिवांवर मात करण्यात आहे.

सीमोल्लंघन आजही आवश्यक !

दसऱ्याशी संबंधित सीमोल्लंघनाची परंपरा आपल्याला मर्यादांच्या पलीकडे जाऊन नवीन संधी शोधण्याची प्रेरणा देते. आजच्या काळात या परंपरेचा

अर्थ अधिक व्यापकपणे समजून घेण्याची गरज आहे. विद्यार्थ्यांनी अपयशाची भीती सोडून ज्ञानाच्या नव्या क्षेत्रांत प्रवेश करावा. तरुणांनी रोजगाराच्या संधी निर्माण करण्यासाठी कौशल्ये विकसित करावीत. महिलांना शिक्षण, रोजगार आणि निर्णयप्रक्रियेत समान संधी मिळाय्यात. शेतकऱ्यांना आधुनिक तंत्रज्ञान, योग्य बाजारपेठ आणि आवश्यक सुविधा उपलब्ध व्हाव्यात. समाजातील वंचित घटकांना विकासाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी प्रयत्न व्हावेत. हीदेखील आजच्या काळातील सीमोल्लंघनाचीच रूपे आहेत.

समाजाचे अंधश्रद्धा, भेदभाव आणि कालबाह्य विचारांच्या मर्यादा ओलांडून वैज्ञानिक दृष्टिकोन, समानता आणि बंधुतेचा स्वीकार करणे आवश्यक आहे. परंपरा जपताना परिवर्तनाला विरोध न करता, परंपरेतील चांगल्या मूल्यांचा आधुनिक जीवनाशी मेळ घालणे ही काळाची गरज आहे.

दसऱ्याला आपट्याची पाने एकमेकांना ‘सोने’ म्हणून देण्याची परंपरा आहे. या प्रथेमागे समृद्धी, शुभेच्छा आणि परस्परतील सौहार्दाची भावना आहे. मात्र, खऱ्या अर्थाने सोने म्हणजे केवळ आर्थिक संपत्ती नव्हे. विश्वास, प्रामाणिकपणा, माणुसकी, नात्यांतील जिव्हाळा आणि समाजातील परस्पर सहकार्य हीदेखील अमूल्य संपत्ती आहे. आज आर्थिक प्रगतीबरोबरच माणसामधील संवाद आणि नातेसंबंध जपण्याची गरज वाढली आहे. स्पर्धेच्या युगात यश मिळवताना दुसऱ्याला मागे

खेचण्याऐवजी एकमेकांना पुढे जाण्यास मदत करणे आवश्यक आहे. आपट्याची पाने देताना मनातील कुटुता दूर करून क्षमा, सहकार्य आणि सद्भावनेची देवाणघेवाण झाली, तर सणाचा आनंद अधिक अर्थपूर्ण ठरेल. सण साजरे करताना पर्यावरणाचे संरक्षण करणे हीदेखील आपली जबाबदारी आहे. प्लास्टिकचा अनावश्यक वापर टाळणे, ध्वनिप्रदूषण कमी करणे, सार्वजनिक ठिकाणांची स्वच्छता राखणे आणि नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे जतन करणे या गोष्टींकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे. आपट्याची पाने देण्याची परंपरा जपताना झाडांचे नुकसान होणार नाही, याची काळजी घेतली पाहिजे. सणाच्या निमित्ताने वृक्षारोपण, स्वच्छता मोहीम किंवा गरजू व्यक्तींना मदत असे उपक्रम राबवले, तर उत्सवाचा सामाजिक आणि पर्यावरणीय लाभही वाढू शकतो.

विजयादशमीचा संकल्प कृतीत उतरवूया

दसरा आपल्याला विजयाचा आनंद साजरा करण्याबरोबरच स्वतःकडे पाहण्याची संधी देतो. आपण कोणत्या चुकीच्या सवयी सोडणार आहोत? समाजासाठी कोणते सकारात्मक कार्य करणार आहोत? आपल्या कुटुंबात, परिसरात आणि सार्वजनिक जीवनात अधिक प्रामाणिकपणे कसे वागणार आहोत? असे प्रश्न स्वतःला विचारण्याचा हा दिवस आहे. अन्यायाविरुद्ध आवाज उठवणे, महिलांचा सन्मान करणे, व्यसनांपासून दूर राहणे, सार्वजनिक संपत्तीचे संरक्षण करणे, गरजूंना मदत करणे आणि सामाजिक सलोखा वाढवणे हे संकल्प प्रत्येकाने केले, तर दसऱ्याचा संदेश प्रत्यक्ष जीवनात उतरू शकतो.

दसरा म्हणजे केवळ रावणदहनचा उत्सव नव्हे, तर आपल्या मनातील अहंकार, द्वेष आणि स्वार्थाचे दहन करणाऱ्या दिवस आहे. तो केवळ विजयाचा जल्लोष नाही, तर सत्य, विवेक, न्याय आणि माणुसकीच्या मार्गाने चालण्याची प्रेरणा आहे.

या विजयादशमीला आपण एकमेकांना शुभेच्छा देतानाच स्वतःमध्ये सकारात्मक बदल घडवण्याचा संकल्प करूया. कारण समाजाचा खरा विजय तेव्हाच होईल, जेव्हा प्रत्येक व्यक्तीच्या जीवनात सन्मान, समानता, सुरक्षितता आणि आनंद नांदेल.

सर्वांना विजयादशमीच्या हार्दिक शुभेच्छा !

